

تحلیل تأثیر پروژه‌های مدارس صحرائی کشاورزان بر دانش و اقدامات کشاورزان سیب و گلابی کار استان آذربایجان شرقی در زمینه مدیریت غیرشیمیایی آفات

اسماعیل کریمی دهکردی ۱، آمنه موسویان ۲، حمید صراف معیری ۳

۱ دانشیار گروه ترویج، ارتباطات و توسعه روستایی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه زنجان، ۲ دانش آموخته کارشناسی ارشد ترویج و آموزش کشاورزی، دانشگاه زنجان، ۳ استادیار گروه گیاهپزشکی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه زنجان

پیامدهای مصرف بالای نهاده‌های شیمیایی توسط کشاورزان، ضرورت تغییر اصولی برنامه حفاظت گیاهان و تولید غذای سالم را بر همگان آشکار ساخته است. پروژه های مدارس صحرائی کشاورزان (FFS) به گونه ای معرفی شده‌اند که می توانند در جهت ارتقای دانش بهره‌برداران در زمینه روش‌های غیرشیمیایی مدیریت آفات ظرفیت بالایی داشته باشند. این پژوهش توصیفی-تحلیلی با هدف بررسی تأثیرات پروژه‌های FFS بر دانش و اقدامات غیرشیمیایی کشاورزان صورت پذیرفت. جامعه آماری پژوهش را کشاورزان سیب و گلابی کار تحت پوشش و غیر تحت پوشش در چهار دهستان گونی مرکزی، میشاب شمالی، سراجوی شرقی و قشلاق مرکزی به ترتیب در شهرستان‌های شبستر، مرند، مراغه و اهر تشکیل می‌دادند که با کمک روش نمونه‌گیری چند مرحله‌ای ۲۶۰ نفر از هر دو گروه مورد مصاحبه ساختارمند قرار گرفتند. روایی محتوای پرسشنامه با نظر اعضای هیأت علمی و کارشناسان مربوط مورد تأیید قرار گرفت. برای تعیین پایایی ابزار تحقیق نیز آزمون اولیه ای انجام گرفت که مقدار آلفای کرونباخ برای مقیاس‌های اصلی پرسشنامه در حد مناسب (۰/۹-۰/۶) ارزیابی گردید. نتایج بیانگر آن بود که در سه سال اخیر، پروژه‌های FFS در استان آذربایجان شرقی توانسته‌اند دانش کشاورزان شرکت کننده را در مدیریت غیرشیمیایی آفات به طور معنی داری نسبت به بقیه کشاورزان غیر تحت پوشش بهبود بخشند و اقدامات غیر شیمیایی آنها را در حد کمی ارتقاء دهند. هر چند که اختلاف آماری بین دو گروه از لحاظ اقدامات غیرشیمیایی کشاورزان معنی دار نشان داده نشد، ولی وضعیت کشاورزان شرکت کننده در پروژه‌های FFS روندی رو بهبود را نشان می‌دهد که در بلند مدت در صورت فراهم شدن شرایط آن، امکان بکارگیری هر چه بیشتر فناوری های غیر شیمیایی میسر می‌شود. واژه‌های کلیدی: مدیریت غیرشیمیایی، دانش، اقدامات، مدارس صحرائی کشاورزان، استان آذربایجان شرقی